

BEWAARPLAATS <i>RANB</i>	ARCHIEF/COLLECTIE <i>Coll. P9</i>	INV./CAT.NR. <i>22</i>	FOTONEGATIEF PLAATS EN NR. <i>26-43-14</i>	AFGIETSEL PLAATS Eigendom Stichting BRABANTS HEEM	NR.	
DATUM:		ZEGEL VAN <i>schepenen van Maren</i>				
		FUNCTIE				
		RANDSCHRIFT				
		ZEGELCLAUSULE				
		VOORSTELLING				
MATERIAAL	KLEUR	VORM	MAAT	STAAT	BEVESTIGING	CONTRAZEGE

Van Wege den Koning.

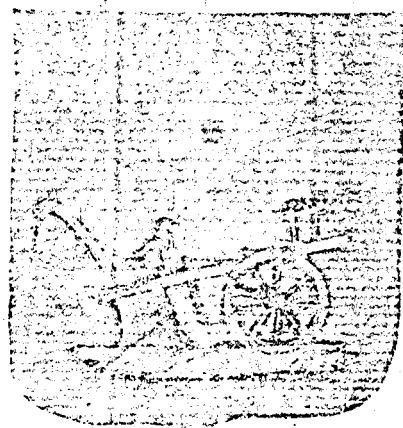
De Hoge Raad van Adel, gebruik makende van de
magt aan denselven verleend, bij besluit van den 20sten February 1816, bevestigd
bij deken de Gemeente van Maren. — in gevolge het, door haar gedaan
verzoek, in het bezet van het navolgende Wapen:

zijnde Coupe' het eerste van Lathuier en het tweede van goud. Het schild
rustende tegen St. Petrus van goud

Gedaan in 's Gravenhage den 16^{den} Julij 1814

S. S.

(Geparapheerd) Ma: L. d'Yvoi van Myares tot
(Onderstond) Ser ordonnance van den Hoogen Raad
(Getekend) de Wacker van Hon Secretaris
Voor conform. J. F. Sengers Burg^{er}

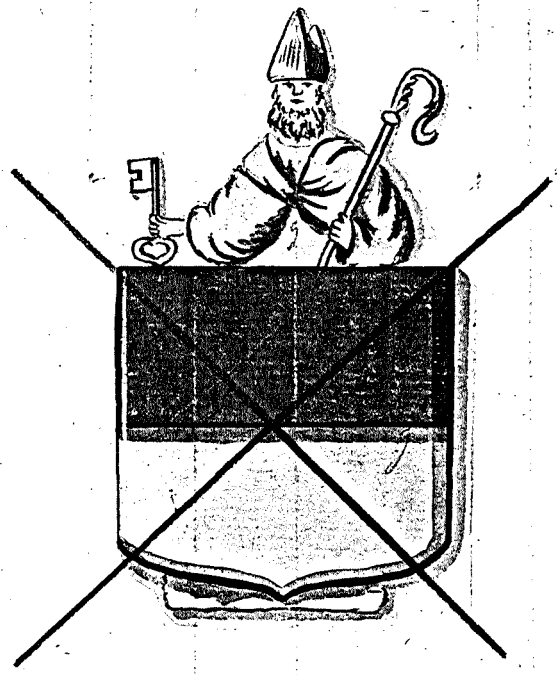
Hammer

~~*Hammer*~~

servallen m.i.v. 1821.

diploma 16-juli 1817

betald juni 1818.

Stichting Dorpsraad Haren

Secretariaat:

Peperstraat 11
5368 AE Haren (NB)
04122 - 25 86

datum : 6 november 1993.

Nummer : NBW931101.

Aan : Noordbrabantse Commissie
van wapen- en vlaggenkunde
Purmerstraat 14
5628 HE Eindhoven

Onderwerp : Dorpswapen.

Bijlage(n) : Geen.

Referte(s): "Herziening gemeentewapen Megen, nieuw
dorpswapen Haren" d.d. 8.12.92 van dhr W. Arts

Geachte Commissieleden,

Het is - blijkens referte - mogelijk een (nieuw)
dorpswapen voor de kern Haren te voeren. De dorpsraad
heeft besloten van deze mogelijkheid gebruik te maken.

De op de laatste twee bladzijden van referte getekende en
beschreven wapens zijn uitgebreid ter discussie gesteld.
De keus is - met grote meerderheid - gevallen op het
zwaard (tekening e). De overige symbolen spreken de leden
van de dorpsraad niet of onvoldoende aan.

Wij verzoeken U ons formeel toestemming te geven tot het
voeren van het door ons gekozen dorpswapen. Door ons is
inmiddels ook contact opgenomen met het College van
Burgemeester en Wethouders van de gemeente Megen, Haren en
Macharen. Dit College is hetzelfde verzoek gedaan.

In afwachting van Uw antwoord verblijf ik, namens de
dorpsraad,

hoogachtend,

C. van Hengel-Monsma
Secretaris

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de Stichting Brabants Heem

secretariaat:
Purmerstraat 14,
5628 HE Eindhoven,
040 - 387911.

Stichting Dorpsraad Haren
p/a Peperstraat 11
5368 AE Haren (NB)

Uw kenmerk: NBW 931101

Ons kenmerk: NOB-Haren

Datum: 11 november 1993

Onderwerp: dorpswapen

Geachte leden van de dorpsraad,

De commissie is verheugd dat de dorpsraad heeft besloten tot de invoering van een wapen voor de het dorp Haren, thans nog een kern binnen de gemeente Megen c.a.

Zij kan er mee instemmen dat voor het dorp Haren een wapen is gekozen dat niet overeenstemt met het voorstel dat de commissie in haar rapport van juli 1992 heeft gedaan, omdat dat voorstel betrekking heeft op de voormalige gemeente Haren én Macharen. Haren behoort noch tot de groep van voormalige gemeenten, noch tot die van de voormalige juridische entiteiten, reden waarom voor het dorp Haren zelf in genoemd rapport geen voorstel is opgenomen.

Een dergelijk voorstel heeft de heer Arts wel gedaan in zijn notitie 'Herziening gemeentewapen Megen, nieuw dorpswapen Haren' van 8 december 1992. Bij schrijven van 2 januari 1993 aan de heer Arts heeft de commissie duidelijk gemaakt voor de kern Haren de voorstellen d, f en g te verwerpen. Met voorstel e kon dus verder worden gegaan, wat blijkens Uw schrijven inmiddels is gebeurd.

Gezien het patrocinium van Sint Lambertus voor Haren ligt de keuze van een van de attributen van deze bisschop voor de hand. De meest gangbare attributen zijn lans en zwaard, omdat een van deze voorwerpen het wapen zou zijn waarmee de bisschop werd vermoord. Een lans in een wapenschild is een te iel symbool en niet echt geschikt voor plaatsing in een wapenschild, een zwaard is daarvoor wél geschikt.

De commissie kan een keuze van een wapen gebaseerd op het schild 'Megen', waaraan een zwaard als 'eigen' symbool voor Haren is toegevoegd, dan ook ondersteunen. Bij de tekening in de notitie van de heer Arts en de daar genoemde kleuren moet de commissie evenwel enige kanttekeningen plaatsen.

De stand van het zwaard doet in dat voorstel naar de mening van de commissie nogal agressief aan. Door een aantal gemeenten wordt het zwaard wel op die wijze gevoerd, doch het betreft dan plaatsen met een hoge jurisdictie, die het 'halsrecht' bezaten, d.w.z. een doodvonnis konden uitspreken en [lieten] uitvoeren. Haren behoorde niet tot die groep, waardoor een dergelijke stand verwarring zou kunnen wekken.

Een minder agressieve stand krijgt het zwaard door het schuin te plaatsen, met de punt naar beneden.

De kleur sabel [zwart] voor het zwaard is nogal somber en maakt een tekening van het zwaard haast tot een onherkenbaar voorwerp. Waarom het zwaard niet azuur [blauw] gekleurd, met een gevest van zilver [wit] ? Dat benadert ook meer de 'natuurlijke' kleur.

De omschrijving zou dan luiden: *in goud een in een schuinrechtse stand geplaatst zwaard van azuur met de punt omlaag en met een gevest van zilver; een schildhoofd van keel.*

Wij voegen een tekening bij.

Tot slot nog dit. Slechts de gemeenteraad kan voor het dorp Haren officieel een dorpswapen vaststellen. Dat dient te geschieden bij raadsbesluit. Misschien lukt het nog voor 1 januari a.s. dat

besluit door de raad van Megen te laten nemen, daarna zal het door de raad van Oss dienen te geschieden ! Natuurlijk kan een wapen ook officieus worden gebruikt, doch dan mist het de facto elk fundament.

Hoe U ook beslist, graag vernemen wij van U hoe een en ander verder verloopt. Van eventuele besluiten [met tekening] ontvangen wij graag een kopie voor ons dossier.

Steeds bereid U nader van advies te dienen. Buiten kantooruren is de secretaris bereikbaar onder telefoonnummer 040-423023.

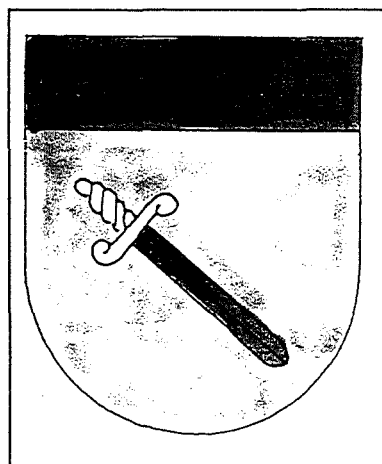
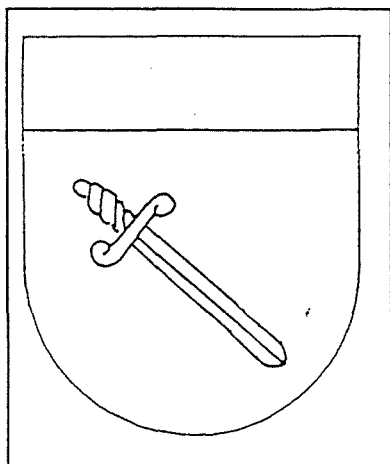
In de hoop U met dit schrijven van dienst te zijn en Uw reactie afwachting.

Met vriendelijke groet en hoogachting,
namens de commissie,

J.Th.M.Melssen, secretaris

Bijlage 1.

t.k.a. College van B & W van de gemeente Megen c.a.
Hoge Raad van Adel
Directeur Streekarchiefdienst Brabant-Noordoost

HOOFDSTUK III: ORDENING EN BESCHRIJVING VAN HET
ARCHIEF.

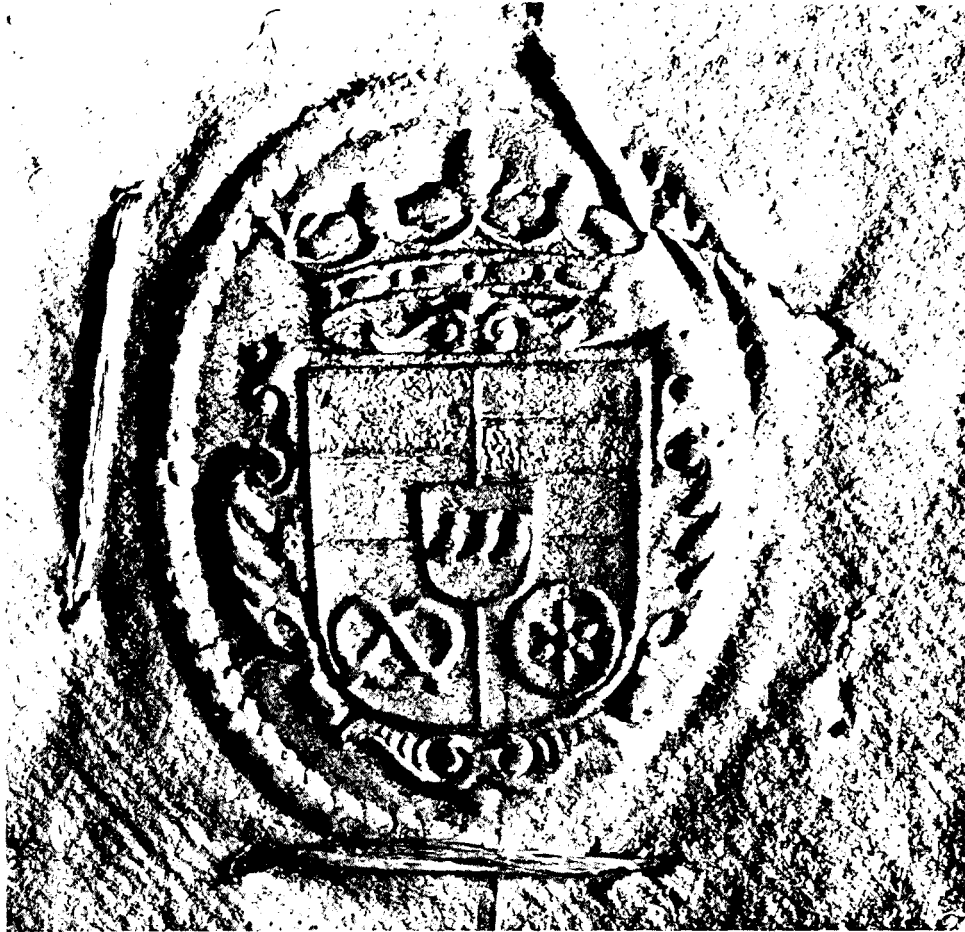
Hoofdafdelingen.

Bij het ordenen van dit archief viel in de eerste plaats het ontbreken van een oorspronkelijke orde op. Het archief was slechts summier op onderwerp gerangschikt en in pakken opgeborgen. Pater David de Kok, voormalig archivaris van Megen, heeft zich met het archief beziggehouden, zonder tot een bepaalde ordening en beschrijving te komen. Een geheel nieuw archiefschema moest dus opgesteld worden. Daarbij is uitgegaan van de (betrekkelijke) zelfstandigheden Megen, Haren en Macharen, die dan ook de hoofdafdelingen bepalen.

De zelfstandigheid van de dorpen Haren en Macharen was overigens maar betrekkelijk, wat o.a. hieruit blijkt, dat er maar één schout en één landschrijver was. De stadsschepenbank domineerde. Niettemin lijkt de overgebleven zelfstandigheid van Haren en Macharen de indeling van het archief in 3 (na 1810:2) hoofdafdelingen te rechtvaardigen. Het archief wordt afgesloten in 1820 bij de vorming van de huidige gemeente. Deze afsluiting leek logischer dan de gebruikelijke afsluiting in 1813 bij het ontstaan van het koninkrijk der Nederlanden.

Hoofdstukken.

Het valt op, dat de resoluties maar in zeer beperkte mate bewaard gebleven zijn. Van Macharen ontbreken zij geheel. De resoluties zijn waarschijnlijk evenals te Ravenstein zaaksgewijze op een dubbelvel ("protocollum") geschreven, geordend geweest en helaas verloren gegaan. Deze zaaksgewijze ordening is daarom voor de overgebleven resoluties, ordonnanties en notulen gehandhaafd. Dit is volgens het Duitse registratuurstelsel, waar naar de administratie van Megen zich heeft gericht. Er zijn in het archief geen agenda's op de correspondentie aangetroffen. Bij de ingekomen stukken uit de Franse tijd zitten tevens stukken, gericht aan de drossaard ad interim, rentmeester, landschrijver, rechtbank en polder- en dijkbestuur van Megen. Bij het hoofdstuk Zaken van bestuur zit een vrijwel compleet armenarchief en een vrij groot Kerkarchief. Krachtens een

v. Brimeu

Zegel van Eustache de Brimeu, graaf van Megen: 1527

(Rijksarchief in Noord-Brabant:
Archief van de Grafelijkheid Megen: inv. nr. 8)

- Toen Teeffelen met Oijen werd samengevoegd tot één gemeente kwam het niet onder een wildvreemde wapenpatroon terecht. Kerkpatroon van Teeffelen was en is dan wel Benedictus, maar op het terrein van recht en bestuur was Servatius nooit een vreemde geweest voor de Teeffelaars. Ze hadden immers samen met Haren en Macharen de schepenbank van het Land van Megen gevormd. Haren en Macharen hadden elk drie schepenen in dat college, voor het kleine Teeffelen was altijd maar één plaats overgeschoten. Maar goed, ook namens die ene schepen had het gemeenschappelijk zegelbeeld gesproken: de bisschop met kromstaf in de linker- en sleutel in de rechterhand (afb. 1 en 2). Voor hem bevindt zich een wapenschild. Dat is het wapen van de heren van Megen; rood met een gouden schildhoofd (= bovenste deel van het schild).
- Die heren en de hoofdplaats van het land van Megen hadden een speciale relatie met Servatius. De kerk van Megen is namelijk niet zo maar aan deze heilige gewijd, maar was oorspronkelijk ook eigendom van het Servaaskapittel in Maastricht. Haren heeft als kerkpatroon St. Lambertus, Macharen St. Petrus-banden. Petrus wordt wel eens met één in plaats van met twee sleutels afgebeeld. Toch denk ik dat de heilige in het zegel van de landsschepenbank Servaas is. Daarmee werd niet één van de drie dorpskerkpatronen voorrang gegeven boven de andere; die rang kon juist het best vervuld worden door de patroon van de hoofdplaats van het land, met het wapen van de heren of graven.
- De afbeelding op het omslag van De Jong van den Brand's "Uit het land mijner vaderen: Teeffelen" bracht me op het spoor van dit zegelstempel, ja zelfs op het spoor van de documentatie betreffende zegels in het Rijksarchief in Den Bosch. De moderne lakafdrukken daarin zijn afkomstig van een jong stempel, 17de- of pas 18de-eeuws. Met héél grove lijnen is daarop de bisschop gegraveerd. Het omschrift "S. SCABINORUN . D . HARE . MACHARE EN TEEFELE " tobt met de taal: SCABINORUM had "van schepenen" moeten luiden, en EN had ET moeten zijn als het persé op z'n Latijns moest. Een karikatuur is de hele voorstelling (mijter!) vergeleken bij het stempel dat de bank voordien gebruikt had.
- Van dat oudere stempel bestaan ook moderne lakafdrukken. Aan W.A. van Ham dank ik foto's van beide typen. Haast sierlijk is de bisschop op het oudere stempel te noemen, zoals hij het hoofd wat opzij neigt. En wat fraai is het correcte omschrift "S. scabinoru(m) de haren machare(n) et tefe(n)" aangebracht, op een golvend lint. De dunne sierlijntjes in de vrije ruimte van het zegelveld zijn op het 18de-eeuwse stempel vergrofd tot plantenstengels. Dat hebben we nog niet gezien, dat een omschrift op een lint of banderol is geplaatst. Om dat verschijnsel en om het lettertype zou ik het oudere stempel in de 15de eeuw proberen te dateren.
- Zegelafdrukken van beide stempels moeten natuurlijk opheldering brengen over de perioden waarin ze gebruikt zijn. Ik heb ze nog niet omdat ik pas sinds kort aandacht heb besteed aan deze schepenbank. Misschien kan ik later eens berichten hoe lang Teeffelen in het teken van Servaas heeft gestaan!

--- Zeist, november 1981

Louise van Tongerloo

NOTEN:

- (1) Zie derde aflevering van Maaskroniek 1981 p. 55-56
- (2) Historische kaart van Noord-Brabant 1795; de gebieden van de schepenbanken binnen de huidige provincie Noord-Brabant omstreeks 1795 (Den Bosch 1980) p. 21-22.
- (3) W.A. van Ham "De wapens van de steden in het voormalig hertogdom Brabant" in: Brabantse Leeuw 25 (1976) p. 175.
- (4) Zie Maaskroniek 1981, mijn stuk over de schepenbankzegels van Oijen,

noot 1, en de publikatie van Doppler genoemd in noot 2. Schutjes, Geschiedenis van het bisdom 's-Hertogenbosch, V (St. Michielsgestel 1876) p. 19 en 47, 41-42.

- (5) In 1838 hield de burgemeester van Megen de heilige op de zegels voor Petrus (RANB, documentatie, Megen, 1b).
- (6) Het is ook afgebeeld op F. Breure, Inventaris van het oud-administratief archief van de gemeente Megen, Haren en Macharen (Den Bosch 1974).
- (7) Gemeentearchief Bergen op Zoom, coll. ir. A. Juten.
- (8) Wilhelm Ewald, Siegelkunde (München/Berlijn 1914) p. 224.

- 1) Haren, Macharen en Teeffelen, moderne lakafdruk van het 15de-eeuwse(?) stempel.
- 2) Haren, Macharen en Teeffelen, moderne lakafdruk van het 17/18de-eeuwse stempel.

(nagezonden door L. van Tongerlo)

↳ foto's zijn verwisseld